

9. Samvel Avetisyan (2010) "Agriculture and Food processing in Armenia", USDA, CARD.

10. "SME Investments" Universal Credit Organization CJSC <http://smeinvest.am/am-news-76.html>

11. Suren Movsisyan (2013) "The Role of Cooperatives in the development of Agriculture in Armenia", Asian Countries & EU (Worldwide case studies), ICD Research Paper.

***Рецензент:** Балджи М.Д., д.е.н., професор, зав. кафедри економіки та планування бізнесу, Одеський національний економічний університет*

20.06.2017

УДК 330.322

Квасницька Раїса, Тарасюк Марія

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В статті досліджено економічну сутність інвестиційного потенціалу підприємства. Охарактеризовано принципи, яких доцільно дотримуватись при формуванні інвестиційного потенціалу. Розглянуто варіанти та особливості формування інвестиційного потенціалу із врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. З'ясовано, що інвестиційний потенціал є вирішальним у забезпеченні загального економічного розвитку підприємства та відіграє важливу роль у розвитку його потенційних можливостей щодо здійснення інвестиційної діяльності. Визначено сутність розвитку інвестиційного потенціалу підприємства. Виявлено, що успішний розвиток інвестиційного потенціалу підприємства залежить від багатьох критеріїв, а саме від: інвестиційної поведінки, інвестиційної активності, інноваційної активності та економічного зростання.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, формування інвестиційного потенціалу, зовнішні фактори, внутрішні фактори, розвиток інвестиційного потенціалу.

Квасницкая Раиса, Тарасюк Мария

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследовано экономическую сущность инвестиционного потенциала предприятия. Охарактеризованы принципы, которых следует придерживаться при формировании инвестиционного потенциала. Рассмотрены варианты и особенности формирования инвестиционного потенциала с учетом влияния внешних и внутренних факторов. Выяснено, что инвестиционный потенциал является решающим в обеспечении общего экономического развития предприятия и играет важную роль в развитии его потенциальных возможностей по осуществлению инвестиционной деятельности. Определена сущность развития инвестиционного потенциала предприятия. Выявлено, что развитие инвестиционного потенциала предприятия зависит от многих критериев, а именно от: инвестиционного поведения, инвестиционной активности, инновационной активности и экономического роста.

Ключевые слова: инвестиционный потенциал, формирование инвестиционного потенциала, внешние факторы, внутренние факторы, развитие инвестиционного потенциала.

Kvasnitska Raisa, Tarasiuk Mariia

CONCEPTUAL BASIS FORMATION AND DEVELOPMENT INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISE

In the article investigated the economic essence investment potential of the enterprise. Described the principles which should be adhered when forming the investment potential. Considered the variants and features formation of investment potential into account the influence of

external and internal factors. It was found out that the investment potential is decisive in ensuring the overall economic development of the enterprise and plays an important role in developing its potential for investment activities. It was defined the essence development of the investment potential of the enterprise. It was revealed that the development of the investment potential of the enterprise depends on many criteria, namely: investment behavior, investment activity, innovation activity and economic growth.

Keywords: investment potential, formation of investment potential, external factors, internal factors, development of investment potential.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний кризовий стан економіки України призвів до погіршення фінансового забезпечення діяльності вітчизняних підприємств. Інвестування уможливорює повернення її стабільності та подальший розвиток економіки. Водночас, необхідно зауважити, що інвестиційна діяльність підприємства є важливим джерелом його ефективного функціонування. Адже, інвестиційний процес сприяє зміцненню конкурентних позицій підприємства, дозволяє розкрити його інвестиційний потенціал та сформувати сприятливий інвестиційний клімат. Тому, на наш погляд, варто дослідити особливості формування та розвитку інвестиційного потенціалу підприємства за сучасних умов господарювання, адже він має величезне значення, як для самого підприємства, так і для економіки країни загалом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти формування та розвитку інвестиційного потенціалу досліджувались як вітчизняними, так і зарубіжними вченими-економістами, серед яких: В.М. Аньшина, І.О. Бланк, Р.М. Бойчук, О.М. Вовк, М.А. Вознюк, А.І. Єгоров, Ю.В. Литюга, Є.В. Лапін, У.Ф. Шарп та ін. Але незважаючи на значну вагомість наукових доробок, безпосередньо пов'язаних з інвестиційним потенціалом, питання його формування та розвитку все ж залишаються недостатньо вивченими.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є дослідження принципів, факторів та варіантів формування інвестиційного потенціалу підприємства, а також обґрунтування особливостей його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційний потенціал є багатограним поняттям, яке нами розглядається як система взаємопов'язаних елементів, що включає можливості інвестиційного розвитку підприємства, які реалізуються через інвестиційні ресурси та здатності до ефективного їх використання з метою здійснення інвестиційної діяльності задля одержання прибутку та/або досягнення соціального ефекту.

Формування інвестиційного потенціалу підприємства є складним динамічним процесом, орієнтованим на максимальну взаємодію із зовнішнім та внутрішнім середовищем. Процес формування інвестиційного потенціалу є одним із напрямів інвестиційної стратегії підприємства, який передбачає створення й організацію системи ресурсів, можливостей і компетенцій таким чином, щоб результат їхньої взаємодії був чинником успіху в досягненні стратегічних, тактичних і поточних цілей діяльності підприємства.

При формуванні інвестиційного потенціалу доцільним є дотримання певних принципів, основними з яких, на наш погляд є такі:

- системності – процес формування повинен бути заснований з урахуванням того, що потенціал є складною схоластичною системою;
- узгодженості – визначає необхідність взаємопов'язувати окремі етапи процесу формування інвестиційного потенціалу;
- всебічності – у повній мірі мають бути враховані різні аспекти формування інвестиційного потенціалу;
- гнучкості інвестиційного потенціалу до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі;
- оперативності реагування на зміни внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на процес формування інвестиційного потенціалу підприємства;
- цілеспрямованості, який передбачає, що процес формування інвестиційного потенціалу повинен здійснюватися відповідно до визначених цілей та завдань.

Зауважимо, що формування потенціалу та його розвиток — основне завдання підприємства, тому важливо визначити, які саме фактори обумовлюють розвиток його елементів і впливають на їхню збалансованість та ефективність взаємодії. З метою передбачення,

прогнозування, контролю, згладжування та запобігання негативним факторним проявам, а також стимулювання, створення, підтримки, посилення позитивного факторного впливу на формування та розвиток інвестиційного потенціалу, необхідним є чітке визначення факторів. Дослідження уявлень вчених-економістів про сутність інвестиційного потенціалу підтвердило, що не існує єдиного переліку факторів, які здійснюють певний вплив на його формування та розвиток. Сьогодні науковцями висувається кілька основних ознак ранжування факторів, від яких залежить рівень потенціалу загалом:

а) за місцем виникнення:

- зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) фактори [9, с.60; 10; 11, с.117; 12, с.41];

- фактори мікросередовища (внутрішні складові) та макросередовища (зовнішні складові) [13, с.41];

б) за якісними характеристиками їх впливу: фактори-стимулятори та дестимулятори [13, с.41; 14, с.43].

Представлене розмежування факторів за місцем виникнення, за своєю суттю відображає саме їх поділ щодо зовнішнього та внутрішнього впливу на інвестиційний потенціал, який означено авторами різними назвами — екзогенні та ендогенні, зовнішні та внутрішні складові тощо. Для узагальнення назв груп факторів, які поділяються за джерелами виникнення, пропонуємо виокремити саме фактори впливу зовнішнього та внутрішнього середовищ. Таке виокремлення груп факторів є логічним, оскільки, для визначення рівня якості формування та розвитку інвестиційного потенціалу потрібно враховувати не лише внутрішні процеси, що здійснюються в межах окремого підприємства, а й зміни, які пов'язані із зовнішнім середовищем його функціонування. Оскільки суб'єкти ринкових відносин і зовнішні чинники впливають на підприємство поза зоною безпосереднього впливу самого підприємства, то їх прийнято називати зовнішніми щодо підприємства або зовнішнім середовищем підприємства. Таким чином, зовнішнє середовище підприємства є сукупністю суб'єктів і чинників, які діють за межами підприємства. Зовнішнє середовище підприємства, як правило, не піддається прямому контролю. Найбільше, що можуть зробити фахівці підприємства, – вплинути на деякі його елементи. Чинники, які є для одного підприємства економічною загрозою, для іншого можуть стати

можливостями для зростання. Внутрішнє середовище охоплює фактори, що контролюються носієм інвестиційного потенціалу (підприємством). Загальними характеристиками як зовнішнього, так і внутрішнього середовищ є:

- взаємозв'язок факторів та їх взаємозалежність, тобто рівень впливу одного фактору на інші;
- складність, тобто кількість і різноманітність факторів, що значно впливають на інвестиційний потенціал;
- динамізм, тобто відносна зміна середовища; невизначеність, тобто обмеженість інформації про середовище і відносна впевненість у її точності та інші.

Отже, фактори зовнішнього середовища виникають за межами окремого підприємства та залежать від державної політики в тій чи іншій сфері, від кон'юнктури фінансового ринку, стану економіки країни, галузі, до якої належить підприємство тощо.

На основі наявних напрацювань вчених-економістів щодо виокремлення факторів впливу на інвестиційний потенціал та ефективність його формування та розвитку та власного бачення їх групування, до зовнішніх факторів відносяться такі їх групи:

- політичні фактори: стабільність політичної ситуації в державі, сприяння держави створенню сприятливого інвестиційного середовища (клімату) як на загальнодержавному та галузевому рівнях, так і на рівні окремих підприємств тощо;

- правові фактори: законодавча база, що регламентує інвестиційні процеси в державі, її стабільність, прозорість та відповідність міжнародним нормам права, узгодженість (протириччя) законодавчо-нормативних актів, чіткість механізмів виконання чинних законів, рівень корупції, бюрократизації тощо;

- економічні фактори: стан економіки, державна податкова політика, інвестиційний клімат у державі; рівень інфляції, конвертованість національної валюти та стабільність її курсу, регулювання валютного курсу, міжнародні економічні відносини, наявність платоспроможного попиту та заощаджень у населення тощо;

- соціально-культурні фактори: рівень соціального напруження в державі, диференціація доходів населення, середній рівень заробітної плати в державі; рівень безробіття, культурні традиції, національні звичаї, менталітет населення держави.

Існування певних організаційно-економічних особливостей функціонування підприємств визначає перелік внутрішніх факторів впливу на процес формування інвестиційного потенціалу, які включають:

- стратегію підприємства, для реалізації якої необхідні досвід і навички менеджерів, сформовані принципи організації та ведення бізнесу, моральні цінності керівників та загальноприйняті на підприємстві цінності та культура;
- дохідність, платоспроможність та фінансова стійкість підприємства;
- інвестиційну активність та інвестиційна привабливість, підприємства в очах потенційних інвесторів;
- технологію та затратність виробництва, а також рівень оновлення, розширення та модернізації матеріально-технічної бази;
- наявність доцільних інвестиційних пропозицій, що відносяться до конкретного інвестиційного проекту;
- закупівельну політику щодо формування товарних ресурсів, товарних запасів, надходження сировини та матеріалів для планомірного розвитку виробничих потужностей і мережі збуту;
- наявність достатніх ресурсів (людських, інтелектуальних, матеріальних) для планомірного розвитку виробничих потужностей і мережі збуту;
- швидкість обороту капіталу та поповнення власних оборотних коштів.

Формування інвестиційного потенціалу є закономірним явищем. Відповідно до співвідношення факторів з обох груп потенційні інвестори приймають рішення щодо доцільності інвестування, а підприємство обирає інвестиційну стратегію.

Розглянемо можливі варіанти формування інвестиційного потенціалу за різного співвідношення факторів впливу на нього:

а) домінування внутрішніх негативних чинників, в той час як зовнішні є сприятливими. При цьому реалізацію інвестиційного потенціалу можливо здійснити шляхом оптимізації бізнесу підприємства, що не залежить від зовнішньої кон'юнктури. Для такої ситуації характерними є сприятливий інвестиційний клімат в країні, досить швидка реалізація інвестиційних можливостей та помірність інвестиційного потенціалу;

б) переважають зовнішні негативні фактори, а внутрішні є сприятливими. Реалізація інвестиційного потенціалу полягає в поліпшенні інвестиційного клімату, хоча інвестиції досить ризиковані. Інвестиційний потенціал при цьому може досягти значного розміру, але тільки якщо несприятливі зовнішні фактори будуть зберігатися протягом тривалого часу. Очевидні переваги мають інвестори, пристосовані до таких умов господарювання та мають режим найбільшого сприяння від державних органів;

в) негативні внутрішні та несприятливі зовнішні чинники. У цьому випадку інвестиційний потенціал може досягти великих показників, але капіталовкладення при цьому вкрай ризиковані, але вкрай ризикованим є вкладання капіталу, оскільки контрагенти будуть намагатись утримуватися від інвестування [1, с.85].

Загальний розвиток підприємства не можливий без розвитку його інвестиційного потенціалу, що забезпечується завдяки процесу постійного кругообігу інвестицій. Від початку до закінчення інвестиційного циклу різні його складові перетворюються одна в одну, в результаті чого інвестиційний потенціал або зростає або зменшується.

Тому, насамперед, для дослідження сутності розвитку інвестиційного потенціалу підприємства, важливим є визначення базисних характеристик таких понять, як “розвиток” та “розвиток підприємства”. Поняття розвитку розглядалось ще Аристотилем, який розумів його, як певний принцип, згідно з яким сутність явища є елементом, що є необхідним в системі цілого [2, с.28].

В Академічному тлумачному словнику української мови поняття розвиток трактується як процес, в результаті якого відбувається зміна якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого [3]. Таке тлумачення поняття розвитку виключає, що система може змінюватися за спадним вектором або ж залишатися в нейтральному стані, що, на наш погляд, звужує змістовну характеристику цієї дефініції.

На думку О.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухіна, розвиток — це рух вперед, формування нових рис, становлення нових структурних характеристик об'єкта, його еволюція, поліпшення, удосконалювання, прогрес, а також ріст і розширення [4, с.11]. Зауважимо, що автори, ототожнюють розвиток з еволюцією, поліпшенням,

удосконалюванням, прогресом, ростом та розширенням, однак зазначені категорії можуть характеризувати лише окремі види й типи розвитку, тому що навіть при наявності зазначених вище властивостей розвитку, їхній зміст вказує на те, що зміна якісного стану системи, яка вважається розвитком, завжди відбувається за висхідною траєкторією.

Таким чином, розвиток для підприємств розглядають, з одного боку, як такий тип змін, що підвищує ступінь організованості системи, а з іншого — як виділену у складі підприємства систему, в якій об'єднані інноваційні процеси, що ведуть до кількісних та якісних змін у всіх функціональних галузях підприємства, а також контури її управління на основі зворотних зв'язків, у яких розв'язуються задачі стратегічного й тактичного управління, запускаються механізми самоорганізації оперативного управління розвитком [5, с.100]. Аналіз різних точок зору щодо сутності категорії “розвиток підприємства” дозволив нам виокремити дві групи поглядів на економічний контекст цього поняття:

- розвиток підприємства як певний процес, що призводить до покращення діяльності підприємства, тобто підняття підприємства на вищий рівень та прогресивний стан, у порівнянні з попереднім [15, 16];

- розвиток підприємства як сукупність змін, що призводять до зміни підприємством свого якісного стану під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища [6, 7].

Враховуючи вище викладене ми вважаємо, що розвиток інвестиційного потенціалу підприємства варто розглядати як складний процес, що реалізується через ефективне використання інвестиційних ресурсів, можливостей та здатностей підприємства з метою одержання прибутку та/або досягнення соціального ефекту. Зауважимо, що розвиток інвестиційного потенціалу підприємства відображає не тільки його поточний стан, а й перспективи розвитку підприємства з урахуванням впливу на нього можливостей зовнішнього середовища, ризику та загрози інфляції.

Успішний розвиток інвестиційного потенціалу залежить від багатьох критеріїв, а саме від:

- інвестиційної поведінки (що опосередковує вибір інвестиційних проєктів, характер і ризик прийняття інвестиційних рішень);

- інвестиційної активності (яка дозволяє кількісно оцінити споживання інвестиційного потенціалу в основний та оборотний капітал у розрахунку на одного працівника і загальних витрат на виробництво);

- інноваційної активності (визначається через реалізацію інноваційної продукції);

- економічного зростання (відображає кількісну зміну значень модифікованої рентабельності інвестиційних ресурсів, фінансової рентабельності, чистого приведенного доходу, вартості підприємства, економічної доданої вартості, рівня капіталізації підприємства) [8].

Висновки і перспективи подальших досліджень. За результатами дослідження нами було визначено, що процес формування інвестиційного потенціалу повинен здійснюватись з урахуванням певних принципів, а саме: системності, узгодженості, всебічності, гнучкості, оперативності цілеспрямованості. На формування та розвиток інвестиційного потенціалу впливають зовнішні та внутрішні фактори, що зумовлені станом і характеристиками мікро-, а також макросередовища, в якому функціонує підприємство. За різного співвідношення факторів впливу на інвестиційний потенціал виокремлюється три варіанти його формування. За першого відбувається домінування внутрішніх негативних чинників, в той час як зовнішні є сприятливими. При другому варіанті переважають зовнішні негативні фактори, а внутрішні є сприятливими. У третьому варіанті негативні внутрішні та несприятливі зовнішні чинники.

Враховуючи безперервний процес змін динамічного середовища, необхідно виявляти нові фактори впливу на формування та розвиток інвестиційного потенціалу, розробляти дієві моделі та стратегії розвитку інвестиційного потенціалу підприємства з урахуванням теоретичних положень і прикладних рекомендацій сучасних досліджень науковців, на що й будуть спрямовані наші подальші дослідження.

Література

1. Заїка С.О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування / С.О. Заїка // Науковий вісник Херсонського

державного університету. – 2015. – № 13, Ч.2. – С. 84-86.

2. Лосев А.Ф. История античной философии в конспектном изложении. – 3-е изд. – М.: ЧеРо, 2005. – 192 с.

3. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І.К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/rozvytok/>

4. Гапоненко А.Л. Стратегическое управление : учебник [для студ. ВУЗов] / А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухин. – М. : Изд-во “ОМЕГА-Л”, 2006. – 464 с.

5. Пащенко О.П. Стратегічне управління розвитком підприємства / О.П. Пащенко // Вісник Хмельницького національного університету. – Сер.: Економічні науки. – 2011. – № 2, т. 2. – С. 99-103.

6. Побережний Р.О. Основні напрямки розвитку підприємств машинобудування / Р.О. Побережний // Вісник національного технічного університету “ХПІ”. – Харків, 2012. – №13. – С. 90-100.

7. Дунда С.П. Теоретичні підходи до визначення поняття “розвиток підприємства”. / С.П. Дунда // Проблеми підвищення інфраструктури : зб. наук. пр. – 2011. – Вип. 32. – С. 70-75.

8. Литюга Ю.В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf>

9. Бормотова М.В. Принципи та фактори формування і використання інвестиційного потенціалу підприємства [Текст] / М.В. Бормотова, Б.А. Москаленко, Є.В. Сухоребрий // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – №45. – С. 59-63.

10. Роєнко В.В. Фактори, що визначають процес формування та використання інвестиційного потенціалу страхових компаній [Електронний ресурс] / В.В. Роєнко. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10229/2/Roienko.pdf>

11. Ткаченко Н.В. Формування інвестиційного потенціалу комерційних банків [Текст] / Н.В. Ткаченко // Чернігівський науковий часопис. – Серія 1. Економіка і управління. – 2012. – № 1 (3). – С.114-119.

12. Фінансові інвестиції банків: навч. посібник [Текст] / за ред. Б.І. Пшика. – К.: УБС НБУ, 2008. – 194 с.

13. Маслак О.І. Особливості формування економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань [Текст] / О.І. Маслак, Л.А. Квятковська, О.О. Безручко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9. – С. 36-46.

14. Вовк В.Я. Забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах кризи [Текст] / В.Я. Вовк, Ю.В. Дмитрик // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції – 2011. – №2. – С. 41-44.

15. Базилевич Л.А. Автоматизация организационного проектирования / Л.А. Базилевич. – Львов: Машиностроение, 1989. – 176 с.

16. Раєвська О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія / О.В. Раєвська. – Харків, 2006. – 496 с.

1. Zayika S.O. Investytsiynyy potentsial pidpryyemstva ta varianty yoho formuvannya / S.O. Zayika // Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. – 2015. – # 13, Ch.2 . – S. 84-86.

2. Losev A.F. Ystoryya antychnoy fylosofyy v konspektnom yzlozhenyy. – 3-e yzd. – M.: CheRo, 2005. – 192 s.

3. Slovnyk ukrayins'koyi movy: v 11 t. / [red. koleh. I.K. Bilodid (holova) ta in.]. – K.: Naukova dumka, 1970. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://sum.in.ua/s/rozvytok/>

4. Haponenko A.L. Stratehicheskoe upravlenye : uchebnyk [dlya stud. VUZov] / A.L. Haponenko, A.P. Pankrukhyn. – M. : Yzd-vo “OMEHA-L”, 2006. – 464 s.

5. Pashchenko O.P. Stratehichne upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva / O.P. Pashchenko // Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. – Ser.: Ekonomichni nauky. – 2011. – # 2, t. 2. – S. 99-103.

6. Poberezhnyy R.O. Osnovni napryamky rozvytku pidpryyemstv mashynobuduvannya / R.O. Poberezhnyy // Visnyk natsional'noho tekhnichnoho universytetu “KhPI”. – Kharkiv, 2012. – #13. – S. 90-100.

7. Dunda S.P. Teoretychni pidkhody do vyznachennya ponyattya “rozvytok pidpryyemstva”. / S.P. Dunda // Problemy pidvyshchennya infrastruktury : zb. nauk. pr. – 2011. – Vyp. 32. – S. 70-75.

8. Lytyuha Yu.V. Rozvytok investytsiynoho potentsialu pidpryyemstva [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf>

9. Bormotova M.V. Pryntsypy ta faktory formuvannya i vykorystannya investytsiynoho potentsialu pidpryyemstva [Tekst] / M.V. Bormotova, B.A. Moskalenko, Ye.V. Sukhorebryy // Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti. – 2014. – #45. – S. 59-63.

10. Royenko V.V. Faktory, shcho vyznachayut' protses formuvannya ta vykorystannya investytsiynoho potentsialu strakhovykh kompaniy [Elektronnyy resurs] / V.V. Royenko. – Rezhym dostupu : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10229/2/Roienko.pdf>

11. Tkachenko N.V. Formuvannya investytsiynoho potentsialu komertsyinykh bankiv [Tekst] / N.V. Tkachenko // Chernihivs'kyy naukovy chasopys. – Seriya 1. Ekonomika i upravlinnya. – 2012. – # 1 (3). – S.114-119.

12. Finansovi investytsiyi bankiv: navch. posibnyk [Tekst] / za red. B.I. Pshyka. – K.: UBS NBU, 2008. – 194 s.

13. Maslak O.I. Osoblyvosti formuvannya ekonomichnogo potentsialu pidpryyemstva v umovakh tsyklichnykh kolyvan' [Tekst] / O.I. Maslak, L.A. Kvyatkovs'ka, O.O. Bezruchko // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2012. – # 9. – S. 36-46.

14. Vovk V.Ya. Zabezpechennya finansovoyi stiykosti bankivs'koyi systemy v umovakh kryzy [Tekst] / V.Ya. Vovk, Yu.V. Dmytryk // Naukovyy visnyk: Finansy, banky, investytsiyi – 2011. – #2. – S. 41-44.

15. Bazylevych L.A. Avtomatyzatsyya orhanyzatsyonnoho proektyrovannya / L.A. Bazylevych. – L'vov: Mashynostroenye, 1989. – 176 s.

16. Rayevnyeva O.V. Upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva: metodolohiya, mekhanizmy, modeli :monohrafiya / O.V. Rayevnyeva. – Kharkiv, 2006. – 496 s.

***Рецензент:** Ковальов А.І., д.е.н., професор, проректор з наукової роботи, Одеський національний економічний університет*
20.06.2017